

**“PULPIT (PULPITIS) KASALLIGI: TUSHUNCHA, SABABLARI, BELGILARI,
DIAGNOSTIKASI VA DAVOLASH”**

Meliqulov Javlonbek Ulug'bek o'g'li

Alfraganus Universiteti Tibbiyot fakulteti talabasi

Rixsiyeva Nazira Taxirovna

Ilmiy rahbar: Alfraganus Universiteti Klinik fanlar kafedrası dotsent

Annotatsiya: *Pulpit (pulpitis) — bu tishning ichki qismidagi pulpada (tish asab va qon tomirlari joylashgan yumshoq to'qima) yuzaga keladigan yallig'lanish jarayonidir. Asosan karies, travma yoki ortiqcha stomatologik aralashuvlar natijasida rivojlanadi. Kasallik ikki shaklda uchraydi: qayta tiklanadigan (reversiv) va qayta tiklanmaydigan (irreversiv) pulpitis. Ushbu maqolada pulpitisning sabablari, belgilari, diagnostikasi, davolash usullari va oldini olish choralari keltirilgan.*

Kalit so'zlar: *Pulpit, Pulpitis, Tish asabining yallig'lanishi, Karies, Tish travmasi, Endodontiya, Tish davolash*

KIRISH

Pulpit — tish pulpasi (yumshoq ichki to'qima)ning yallig'lanishidir. Bu holat tishning ichki tuzilmasiga zarar yetishi natijasida yuzaga keladi. Pulpitning ikki asosiy turi mavjud: qayta tiklanadigan pulpitis va qayta tiklanmaydigan pulpitis.

Sabablari: Pulpitning asosiy sabablari quyidagilardir:

- Karies: Tish emali va dentin qatlamlarining yemirilishi orqali bakteriyalar pulpaga kirib, yallig'lanishga sabab bo'ladi.

- Tish travmasi: Tishning mexanik shikastlanishi, masalan, zarba yoki tishning yorilishi.

- Ortib ketgan stomatologik aralashuvlar: Bir nechta plomba qo'yish yoki ortiqcha tish davolash jarayonlari pulpaga zarar yetkazishi mumkin.

Belgilari: Reversiv pulpitis: Sovuq yoki shirin ovqatlarga sezgirlik, og'riqning qisqa davom etishi, tishni qoqishda og'riqning yo'qligi.

- Irreversiv pulpitis: Sovuq yoki issiq ovqatlarga uzoq davom etadigan sezgirlik, spontan og'riq, tishni qoqishda og'riq, shish, isitma, yomon nafas, og'izda yomon ta'm.

Diagnostika: Pulpitni aniqlash uchun quyidagi usullar qo'llaniladi:

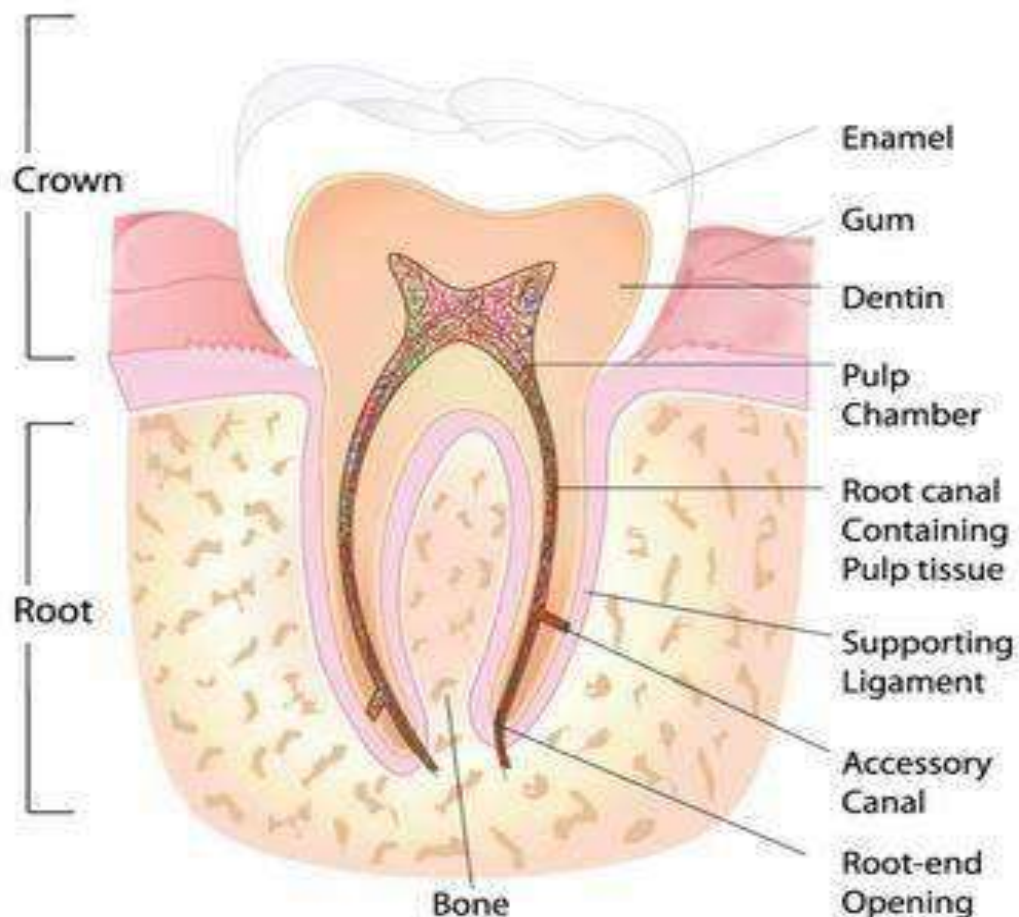
- Klinik tekshiruv: Tishning holatini vizual tekshirish.

- Radiografiya: Tishning rentgen tasvirini olish orqali pulpada yallig'lanish belgilari aniqlanadi.

- Pulpal sezgirlik testlari: Sovuq yoki issiq moddalar yordamida pulpaga ta'sir qilish orqali sezgirlikni aniqlash.

Davolash: Reversiv pulpitis: Kariesni olib tashlash va plomba qo'yish orqali pulpani saqlab qolish mumkin.

- Irreversiv pulpitis: Endodontik davolash (kanal davolash) yoki tishni olib tashlash talab etiladi.

Oldini olish: Yaxshi og'iz gigiyenasi: Tishlarni muntazam ravishda tozalash va stomatologga muntazam tashrif buyurish.

- Shirinliklarni iste'mol qilishni kamaytirish: Shirin ovqatlar va ichimliklarni cheklash.
- Tishlarni grind qilishni oldini olish: Tishlarni kechasi grind qilishdan saqlanish uchun maxsus plastinka ishlatish.

Xulosa: Pulpit — tish pulpasi yallig'lanishi bo'lib, og'riq va boshqa noqulayliklarga olib keladi. Erta aniqlash va davolash orqali tishning saqlanib qolishiga erishish mumkin. Yaxshi og'iz gigiyenasi va stomatologga muntazam tashriflar pulpitisning oldini olishda muhim rol o'ynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Hennessy BJ. Pulpitis. MSD Manual Professional Edition.
2. Whelan C. Pulpitis: Treatment, Types, Symptoms, Causes, and More. Healthline.
3. Pulpitis. Wikipedia.
4. Pulpitis. Cleveland Clinic.
5. Pulpitis: Causes, Symptoms, and Treatments. Medical News Today.
6. Pulpitis: Causes, treatment, diagnosis, and more. WebMD.